

กระทู้ถามที่ ๕๐๑ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๓ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง การแก้ไขข้อขัดแย้งกรณีโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยและระบบบำบัดน้ำเสียในเขตเทศบาลทั่วประเทศ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ตามที่สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม สังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเป็นศูนย์ประสานในการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ตลอดจนสนับสนุนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคให้มีคุณภาพ เพื่อให้มีการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมได้มีการจัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งกระจายไปยังเทศบาลในหลายท้องที่ทั่วประเทศ เพื่อให้ดำเนินโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยและระบบบำบัดน้ำเสีย ซึ่งในอดีตพบว่ามีโครงการเป็นจำนวนมากที่ดำเนินการก่อสร้างโดยมิได้ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือมิได้มีการทำประชาพิจารณ์ก่อนดำเนินโครงการ ทำให้เกิดความขัดแย้งในหลายโครงการเนื่องจากประชาชนบางส่วนไม่เห็นด้วย ยกตัวอย่างเช่น กรณีโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะที่ดอนเม่า ตำบลแจระแม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้รับอนุมัติงบประมาณให้ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมและก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบกลบ ระยะที่ ๑ แต่เมื่อดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จได้พบว่า มีประชาชนร้อยละ ๘๐ ที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการดังกล่าวและได้ร้องเรียนให้มีการทำประชาพิจารณ์ทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบกลบในระยะอื่นต่อไปได้ หรือกรณีโครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่ามีประชาชนร้องเรียนคัดค้านโครงการดังกล่าว ในประเด็นความไม่เหมาะสมของสถานที่ตั้งโครงการซึ่งตั้งอยู่ในตัวเมือง บริเวณชุมชนอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในชุมชนได้ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งของโครงการต่างๆ รัฐบาลได้ลงทุนไปแล้วเป็นจำนวนเงินหลายร้อยล้านบาทในด้านการก่อสร้าง ด้านศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของโครงการ ตลอดจนการศึกษาออกแบบรายละเอียดในแต่ละโครงการ ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อการใช้จ่ายงบประมาณของประเทศอย่างมาก จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีแผนงานหรือมาตรการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของประชาชนที่มีต่อโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยและระบบบำบัดน้ำเสียในเขตเทศบาลทั่วประเทศอย่างเป็นรูปธรรมอย่างไร และได้ดำเนินการไปแล้วเพียงใด และอย่างไร

๒. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมมีการกำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งขึ้นอีกในอนาคตหรือไม่ อย่างไรบ้าง เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์สูงสุดจากงบประมาณแผ่นดินที่ได้จัดสรรและกำลังจะจัดสรรไปยังโครงการต่าง ๆ

๓. ในการทำประชาพิจารณ์มักมีการร้องเรียนจากชาวบ้านว่ามีความไม่โปร่งใสเกิดขึ้น เช่น ผู้เข้าร่วมการทำประชาพิจารณ์เป็นบุคคลที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการ สถานที่ในการทำประชาพิจารณ์ไม่เหมาะสมและไม่เปิดเผย เป็นต้น ดังนั้น รัฐบาลได้มีการตรวจสอบการปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักการทำประชาพิจารณ์ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลหลังการทำประชาพิจารณ์หรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อโครงการอย่างแท้จริง

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

นพดล อินนา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

คำตอบกระทู้ถามที่ ๕๐๑ ร.

ของ นายนพดล อินนา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ระบบบัญชีรายชื่อ)
เรื่อง การแก้ไขข้อขัดแย้งกรณีโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย
และระบบบ่อน้ำบาดน้ำเสียในเขตเทศบาลทั่วประเทศ

ข้าพเจ้า นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และนายประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับมอบหมายจาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ให้เป็นผู้ชี้แจงตอบกระทู้ถาม เรื่อง การแก้ไขข้อขัดแย้งกรณีโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยและระบบบ่อน้ำบาดน้ำเสียในเขตเทศบาลทั่วประเทศ ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจ ดังนี้

คำตอบข้อ ๑ ขอเรียนว่า จากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงได้มีการปรับปรุงขั้นตอนในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของประชาชนที่มีต่อโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยและระบบบ่อน้ำบาดน้ำเสียซึ่งได้แก่

๑. การกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการศึกษาความเหมาะสม และจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นกลางต่อสาธารณชน ตลอดจนการจัดทำประชาพิจารณ์ก่อนดำเนินโครงการโดยหน่วยงานเจ้าของโครงการเป็นผู้ดำเนินการ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ สร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมผ่านทางแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด

๒. การกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาสนับสนุนโครงการโดยระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเสนอข้อมูลประกอบการพิจารณา ได้แก่

- การยอมรับโครงการจากประชาชนและหน่วยงานรับผิดชอบ (การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ)
- การยืนยันให้ใช้ประโยชน์ที่ดินจากหน่วยงานเจ้าของที่ดิน ทั้งนี้ ต้องเป็นที่ดินที่มีความเหมาะสมและเป็นไปตามผลการศึกษาความเหมาะสม และการออกแบบรายละเอียด
- การยินยอมให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อวัตถุประสงค์ในการก่อสร้างระบบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ดูแลพื้นที่

คำตอบข้อ ๒ ขอเรียนว่า ปัจจุบันกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๕ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดแนวทางการป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งขึ้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์สูงสุดจากงบประมาณแผ่นดินที่ได้จัดสรรและกำลังจะจัดสรรไปยังโครงการต่างๆ โดยได้ประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนอย่างใกล้ชิด โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่ที่ปรึกษาด้านวิชาการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสนับสนุนงบประมาณในหมวดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำโครงการเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาให้เป็นไปตามแนวทางในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และเสนอเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดประจำปีต่อสำนักงานนโยบายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพิจารณาศึกษาวิเคราะห์โครงการ ซึ่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการด้วย

คำตอบข้อ ๓ ขอเรียนว่า ในการตรวจสอบการปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักการทำการประชาพิจารณ์นั้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ หน่วยงานเจ้าของโครงการจะต้องรายงานการดำเนินการให้แก่คณะกรรมการที่ปรึกษาว่าด้วยการประชาพิจารณ์ คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ในการกำกับดูแลรับฟังความคิดเห็นสาธารณะให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย วินิจฉัย ตอบข้อหารือตามที่กำหนดในระเบียบและรายงานสรุปผลการทำประชาพิจารณ์ตามที่ได้รับเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้ คณะกรรมการที่ปรึกษาว่าด้วยการประชาพิจารณ์ได้เคยสรุปรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี พร้อมข้อสังเกต และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ให้หน่วยงานนำข้อสังเกตและข้อเสนอไปประกอบการดำเนินการและถือปฏิบัติ เช่น

๑. การจัดทำประชาพิจารณ์มุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ได้รับทราบข้อเท็จจริง เหตุผลในการจัดทำโครงการและสอบถามรายละเอียดของโครงการ โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้เสียที่จะได้รับผลกระทบจากโครงการนั้น เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๕

๒. การพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการประชาพิจารณ์โครงการของรัฐ ให้หน่วยงานของรัฐและผู้มีอำนาจแต่งตั้ง พิจารณาถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในระเบียบและประกาศของคณะกรรมการที่ปรึกษาว่าด้วยการประชาพิจารณ์ เพื่อให้การทำประชาพิจารณ์เป็นที่ยอมรับและให้ประชาชนเข้าร่วมประชาพิจารณ์แทนการประท้วงและคัดค้าน

๓. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการประชาพิจารณ์ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามประกาศของคณะกรรมการที่ปรึกษาว่าด้วยการประชาพิจารณ์ โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์เข้าแสดงความคิดเห็นและสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการของรัฐเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจของคณะกรรมการประชาพิจารณ์

๔. การทำประชาพิจารณ์มุ่งหมายให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมประชาพิจารณ์เพื่อสร้างความเข้าใจในหมู่ประชาชน

นอกจากนั้นตามประกาศคณะกรรมการที่ปรึกษาว่าด้วยประชาพิจารณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ ได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ลงทะเบียนจำนวนผู้แทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นในฐานะตัวแทนกลุ่ม รวมทั้งหน่วยงานของรัฐและผู้มีส่วนได้เสียสามารถแต่งตั้งผู้ชำนาญการฝ่ายละเท่า ๆ กันตามที่คณะกรรมการประชาพิจารณ์กำหนดได้